

Strategie inovatoare pentru ingrijirile in cancer in Romania

Dr. Carmen Angheluta
Manager Proiect

Scoala Nationala de Sanatate Publica, Management si
Perfectionare in Domeniul Sanitar Bucuresti

Bristol-Myers Squibb Foundation

Bridging Cancer Care

Community Awareness, Prevention and Care

Model inovator de servicii

- Evaluarea diverselor modele utilizate in prezent in SUA si adaptarea la situatia concreta din tara noastra;
- Analiza rezultatelor studiului privind serviciile oncologice din Romania si a nevoilor identificate pentru aceste servicii, prin consultarea pacientilor si a personalului medical din regiunea Sud-Vest Oltenia.

Cateva caracteristici socio-economice ale Regiunii Sud-Vest

- Probleme socio-economice importante (speranța de viață a populației, mai scăzută decât în alte regiuni)
 - Somajul, migrația populației active, familiile dezorganizate și copii rămași în grija rudelor în vârstă, sprijin social redus pentru populația îmbătrânită, venituri mici, educația precară;
 - Serviciile medicale deficitare datorită lipsei medicilor și asistentelor, care migrează în țările Europei de Vest, cât și datorită precarității organizării și dotării acestora.
- => Regiunile Sud și Sud Vest înregistrează cea mai înaltă rată a mortalității, atât a populației feminine cât și masculine din România.

Cresterea incidentei cancerului 1995-2010

- de la 175%ooo în 1995 la 275.5%ooo
- evoluția patologiei oncologice: frecvența cazurilor diagnosticate este una ascendentă pentru toate tipurile de localizări; cele mai frecvente tipuri de patologie:
 - adulti: genitală, bronhoplumonară și digestivă (cu predominanța neoplaziilor de colon),
 - copii: leucemii, tumori osoase și de țesuturi moi, dar și localizări tumorale la nivelul sistemului nervos.

Profilul pacientilor

- 75% din personalul sanitar apreciaza existența unei corelații mod de viață datorat sărăciei-complexitatea cazului, mortalitate crescuta;
- Pacientul:
 - se prezintă la medic în stadii avansate ale bolii;
 - îngrijirea în cadrul familiei este limitată de lipsurile financiare;
 - întâmpină dificultăți de înțelegere a situației bolii datorită educației precare;
 - întâmpină greutăți financiare legate de transport către unitățile de tratament sau alte cheltuieli;
 - întâmpină dificultăți în respectarea tratamentului și regimului igienico-dietetic prescris;
 - dificultăți în cunoașterea și obținerea drepturilor acordate persoanelor cu afecțiuni oncologice.

Nevoia de informare si servicii

- **Nivelul de informare/cunoștințe** – referitor la boala oncologică este apreciat ca fiind unul slab:
 - factorii de risc oncologic, metode de prevenire a bolii, semne și simptome, importanța prezentării la medic;
 - unde sa se trateze, care sunt etapele tratamentului, supraviețuirea, durerea, regimul de viata, cine ii poate ajuta, cunoaterea adevaratului diagnostic si sprijin psiho-emotional
- **Problemele serviciilor de diagnostic și tratament:**
 - mare adresabilitate a bolnavului de cancer pentru cabinetul oncologic din policlinică și pentru spital,
 - nevoie de o îmbunătățire a unor servicii: screening, paleative, îngrijire la domiciliu, diagnosticarea paraclinică sau serviciile de recuperare.

Servicii de suport ce necesita imbunatatire:

- activitățile de informare a populației pentru accesarea serviciilor în scopul detectării incipiente, servicii specializate de îngrijiri și sprijin destinate persoanelor cu cancer, locale, furnizate de către autoritățile locale, serviciile de asistență comunitară
- educare și consilierea pacienților oncologici (privind respectarea tratamentului, a regimului de viață și ghidarea în sistemul sanitar pentru a accesa mai ușor serviciile prescrise și creșterea complianței la tratament)

Probleme intampinate

- insuficienta aparatură de diagnostic și tratament
- deficiențele în aprovizionarea cu medicamente
- lipsa unor servicii integrate destinate acestui tip special de pacienți și a echipelor multidisciplinare implicate în procesul de diagnostic și tratament
- lipsa participării la programe de perfecționare profesională continuă, care să permită actualizarea cunoștințelor

Nevoia de formare profesionala

- Consiliere si suport pentru pacientii oncologici
- Comunicarea – cu pacientii, familia si membrii echipei, lucrul in echipa
- Stil de viata sanatos, educatie pentru sanatate, factori de risc, detectare precoce si screening
- Etica in oncologie – facilitarea luarii deciziei, consimtamant informat
- Nursing oncologic – interventii si informatii specifice
- Ingrijiri paliative

Concluziile studiului

- Probleme complexe: **verigi lipsă și obstacolele în obținerea serviciilor** ce ar trebui furnizate pacientului oncologic
- echipamentelor pentru diagnostic și tratament, medicamentelor - necesita intervenția Ministerului Sănătății și Casa Națională de Asigurări de Sănătate,
- alte aspecte țin de organizarea națională și teritorială a serviciilor, existența personalului înalt calificat
- necesitatea unor abilități specializate ale personalului medical pentru facilitarea accesului pacientului cu afecțiuni oncologice la resurse adecvate, cu rezultate mai bune pentru sănătatea și statusul fizic și psihic al acestor pacienți
- cunoașterea și adaptarea unor modele funcționale în alte țări.

Îndrumarea pacientului pentru asigurarea continuității îngrijirilor de sănătate (modelul Freeman)

Îndrumarea pacientului

**Obiective
urmarite**

Rezultate anormale

Diagnostic

Tratament

Reabilitare

Soluționare

Investigare

Rezultat anormal

Prevenție

Diagnostic

Tratament

Supraviețuire, Paliatie

Deteecție precoce

Post-tratament/Calitatea îngrijirilor de susținere a vieții

Model socio-comportamental (British Columbia model BCM)

- Schimbarea din starea de emoție => deschidere si cooperare pentru rezolvarea problemei
- Obținerea stării de încredere și speranță => complianța, rezultate
- Cunoașterea problemelor de continuitate=> obținerea sprijinului social, comunitar

Cadrul pentru servicii de îndrumare și îngrijiri de nursing oncologic BCM

*Schimbarea din stress negativ
în cooperare pentru rezolvarea
problemei*

Încredere și speranță

Rolul nursei /îndrumătorului

- furnizarea de informații
- suport emoțional
- facilitarea luării deciziei
- conectarea cu resursele
- furnizare asistență medicală
- identificarea și dezvoltarea sprijinului comunitar

Sprijin social, comunitar

Nevoile pacientului și familiei

- Prezentate de pacient și familie
- Identificate de către îndrumător

Discontinuitățile din serviciile oncologice

- Diagnostic inițial
- Integrarea în serviciile din comunitate (post tratament)
- Integrarea în serviciile paliative

Rezultate așteptate la nivel de pacient

- Îmbunătățirea nivelului de cunoștințe despre tratament și a pregătirii emoționale
- Creșterea auto-eficienței pacientului
- Creșterea satisfacției pacientului privind serviciile medicale
- Scăderea consumului serviciilor de urgență și specializate

Scopul activitatilor ONN

Nursa cu experienta in oncologie, angajata a clinicilor de oncologie sau la diverse niveluri ale sistemului de ingrijiri

- Evalueaza nevoile pacientului pentru acordarea **sprijinului adecvat**
- Ghidare si sprijinirea pacientului in traseul sau in sistemul de ingrijiri (diagnostic, tratament, paliatie) **continuitate**
- Sprijina pacientul si familia prin ascultare activa, furnizare de feed-back si informatii pentru imbunatatirea pregatirii pacientului, **obtinerea compliantei** la tratament si cooperare post-tratament, **implicare in propria ingrijire**
- Acorda sprijin psihoemotional in special in faza de diagnostic si cea de post-cura pentru cresterea **auto-eficientei pacientului**
- Nursing oncologic pentru reactii adverse, complicatii, urgente pentru **managementul simptomelor**
- Punct de contact, membru in echipa multidisciplinara de ingrijire – interfata de **comunicare** decizii –medic –pacient
- Comunicare si integrare componentelor de ingrijiri: medicale, chirurgicale, radioterapie, educatie, asistenta sociala, sprijin comunitar, pentru **acces imbunatatit la tipurile de resurse si servicii necesare pacientului**

Eficacitatea introducerii serviciilor ONN

Rezultate favorabile la nivelul de pacient :

- creșterea aderenței la tratament
- scăderea timpului de diagnostic
- scăderea timpului de așteptare pentru tratamente
- creșterea numărului de prezentări la screening
- îmbunătățirea stării generale la pacienții cu chimioterapie
- creșterea calității vieții

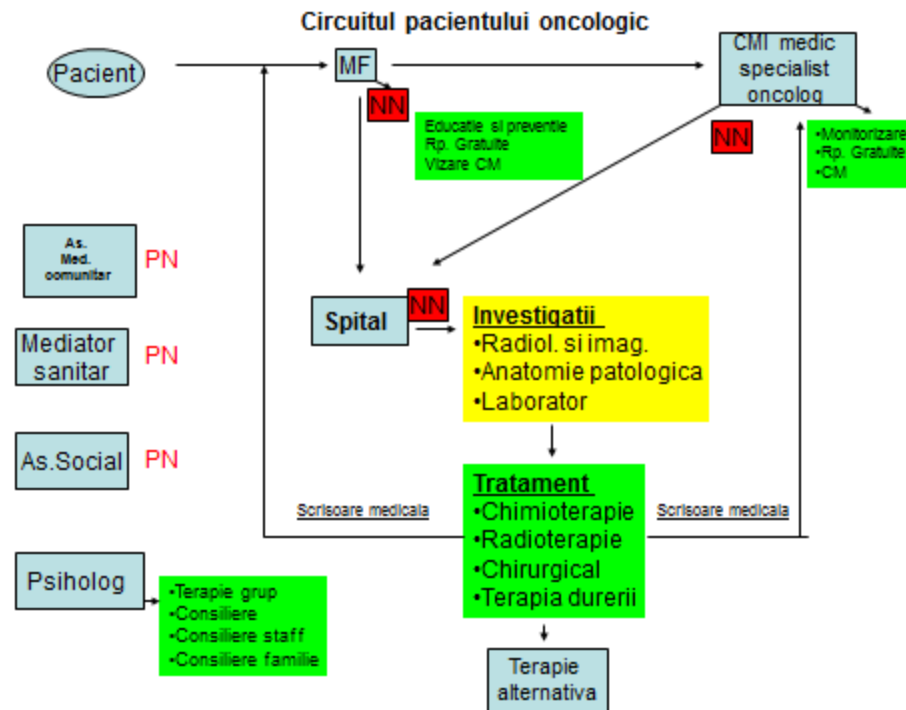
Recomandari

- Modelul Freeman
 - Disponibilitate screening indiferent de asigurare, plata;
 - Servicii de navigare/indrumare
 - Servicii la nivelul comunitatii

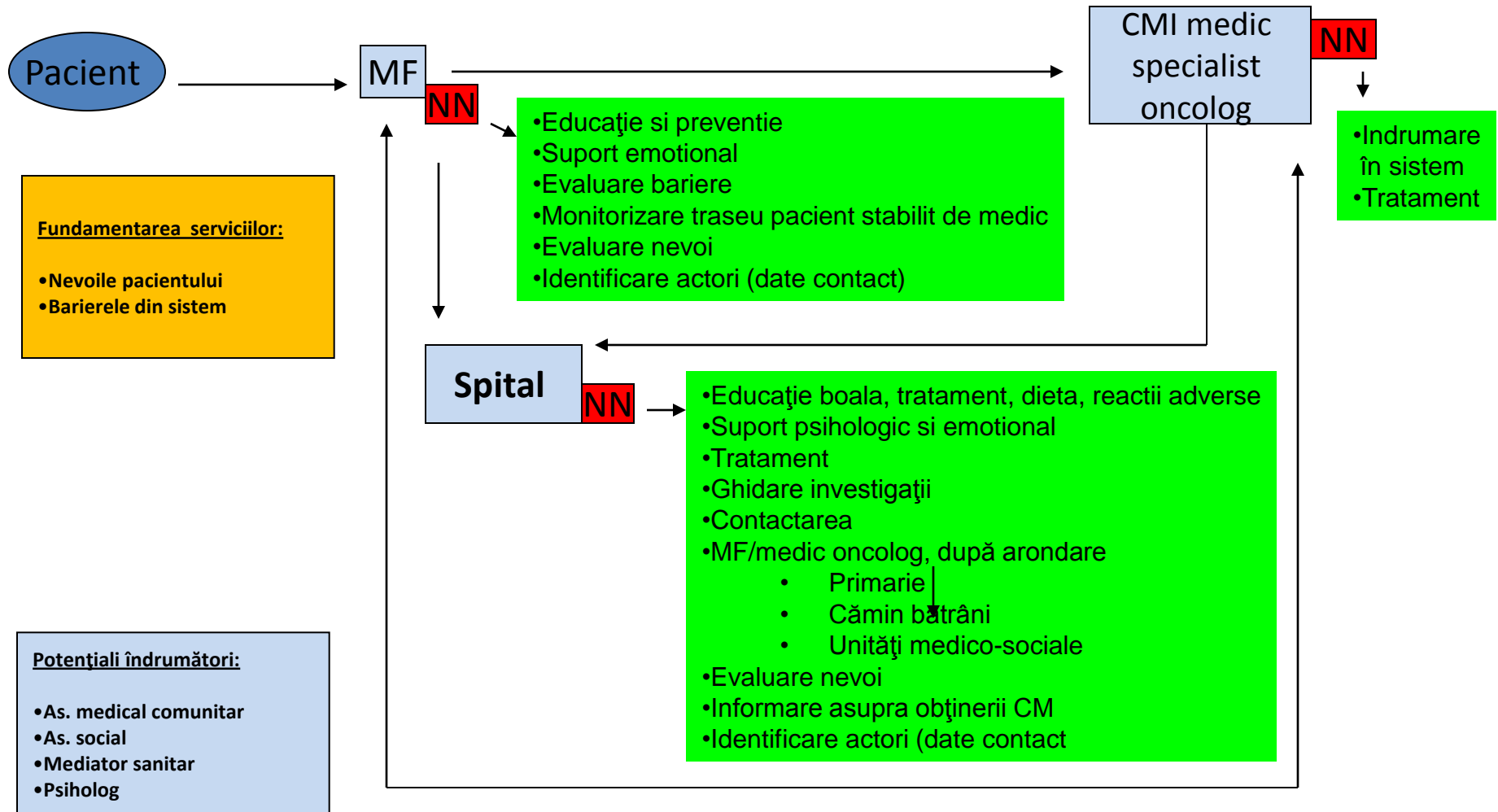
- Modelul British Columbia
 - Componenta de suport pentru problemele fizice si emotionale
 - Calitatea interrelationarii intre servicii : echipa multidisciplinara - medici, nurse navigator, alte servicii de suport

Modelul de “navigare” propus pentru Romania

- îndrumare, informare, consiliere și suport pentru bolnavii cu afecțiuni oncologice
- educare și prevenire în rândul populației generale și a grupelor la risc pentru cancer

Servicii de îndrumare și suport a pacientului oncologic la diferite nivele de asistență

* NN – “Nurse navigator”/asistent îndrumător
MF – medic de familie
CMI – cabinet medical individual

Rezultate la nivelul pacientului:

- Îmbunătățirea accesului la servicii medicale oncologice
- Creșterea gradului de informare și educare a pacientului
- Îmbunătățirea detectării precoce a bolii
- Creșterea calității îngrijirilor și a satisfacției pacientului

Responsabilitati posibile ale NN

- sprijinirea pacientului pentru a accesa serviciile necesare
- evaluarea nevoilor pacientului, a stress-ului emotional
- furnizarea de informatii legate de boala, tratament, regim igienico-dietetic, stil de viata
- sprijin psihologic si emotional
- obtinerea sprijinului familiei sau comunitatii
- dezvoltarea relatiilor de colaborare cu medici de diverse specialitati, alti membri ai echipei multidisciplinare pentru facilitarea obtinerii programarilor pacientului, a efectuarii tratamentelor adecvate, a urmaririi efectelor tratamentului, a coordonarii ingrijirilor
- facilitarea comunicarii pacientului cu personalul medical si social pentru obtinerea aderenței la tratament, planuri de ingrijire, etc
- furnizarea de educatie pentru sanatate, prevenire si depistare precoce la nivelul comunitatii

Pasii de parcurs

- Cresterea competentelor de “navigare” si nursing oncologic a asistentelor din diverse puncte ale serviciilor medicale - ✓
- Asumare si implementare in activitate - ✓
- Crearea postului specializat de indrumator / navigator, in cadrul echipei multidisciplinare si la alte niveluri ale asistentei medicale